

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Ліцею № 42 Дніпровського району м. Києва

/ Юрій Олександрович ДУБОВЕЦЬКИЙ

Наказ № 263 від 25.08.2026

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ЛІЦЕЇ № 42 ДНІПРОВСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про забезпечення академічної доброчесності у Ліцеї № 42 Дніпровського району м. Києва (далі – Положення) визначає цінності, принципи, правила та механізми забезпечення академічної доброчесності в Ліцеї № 42 м. Києва (далі – Ліцей), порядок запобігання, виявлення та реагування на порушення академічної доброчесності, а також права й обов'язки учасників освітнього процесу у відповідній сфері.

1.2. Положення розроблено відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про академічну доброчесність», «Про авторське право і суміжні права», «Про захист персональних даних», інших нормативно-правових актів у сфері освіти, Статуту Ліцею.

1.3. Положення є внутрішнім нормативним документом Ліцею та поширюється на всіх учасників освітнього процесу в межах їхньої діяльності, пов'язаної з освітнім процесом.

1.4. Дія Положення поширюється на:

- адміністрацію Ліцею;
- педагогічних працівників;
- інших працівників, які беруть участь в освітньому процесі;
- здобувачів освіти;
- батьків здобувачів освіти – у частині, що стосується їхньої участі в освітньому процесі;

інших осіб, які відповідно до законодавства України або внутрішніх документів Ліцею беруть участь в освітній діяльності.

1.5. Ліцей у межах своєї автономії може визначати додаткові правила, процедури та заходи щодо забезпечення академічної доброчесності, якщо вони не суперечать законодавству України.

1.6. Академічна доброчесність є невід'ємною складовою якості освіти, довіри до результатів навчання, професійної діяльності педагогічних працівників та формування відповідального громадянина.

1.7. Основною метою Положення є формування в Ліцеї культури академічної доброчесності, заснованої на чесності, довірі, повазі, відповідальності, справедливості та особистій відповідальності кожного учасника освітнього процесу.

1.8. Положення підлягає оприлюдненню на офіційному вебсайті Ліцею та/або в інший спосіб, що забезпечує доступ до нього учасників освітнього процесу.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

2.1. Метою забезпечення академічної доброчесності в Ліцеї є:

- формування довіри до результатів навчання;
- забезпечення справедливого та об'єктивного оцінювання;
- запобігання плагиату, списуванню, обману, фабрикації, фальсифікації та іншим проявам недоброчесності;
- формування у здобувачів освіти навичок самостійної роботи;
- розвиток відповідального ставлення до інформації та джерел;
- формування поваги до інтелектуальної власності;
- розвиток критичного мислення та інформаційної грамотності;
- формування навичок відповідального використання цифрових технологій та ІІТ;
- забезпечення прозорості освітнього процесу;
- створення безпечного, справедливого та доброчесного освітнього середовища.

2.2. Основними принципами академічної доброчесності є:

- чесність;
- довіра;
- справедливість;
- повага;
- відповідальність;
- доброчесність;
- прозорість;
- законність;
- академічна свобода;
- нульова толерантність до свідомого обману;
- відповідальне ставлення до результатів власної діяльності та діяльності інших осіб.

2.3. Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених законодавством України та цим Положенням.

2.4. У Ліцеї не допускаються будь-які прояви дискримінації, упередженого ставлення, тиску або переслідування особи за повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності.

3. ОСНОВНІ ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Під час освітнього процесу учасники освітнього процесу повинні діяти чесно, відповідально та самостійно, якщо інше прямо не передбачено умовами навчального завдання.

3.2. Педагогічні працівники зобов'язані:

- поважати честь і гідність здобувачів освіти;
- забезпечувати об'єктивне та неупереджене оцінювання;
- використовувати достовірну інформацію;
- посилатися на використані джерела;
- не допускати необгрунтованого завищення або заниження оцінок;
- не вимагати від здобувачів освіти виконання завдань, що не відповідають визначеним освітнім цілям;
- створювати умови для самостійного виконання навчальних завдань;
- навчати здобувачів освіти правилам академічної доброчесності;
- особистим прикладом демонструвати доброчесну поведінку;
- не використовувати результати роботи здобувачів освіти без належного зазначення їхнього авторства.

3.3. Здобувачі освіти зобов'язані:

- самостійно виконувати навчальні завдання, якщо умовами завдання не передбачено інше;
- посилатися на джерела використаної інформації;
- не видавати чужі результати за власні;
- не подавати вигадані результати як фактичні;
- не фальсифікувати дані;
- не використовувати заборонені засоби під час контрольних та інших оцінювальних заходів;
- дотримуватися встановлених педагогічним працівником правил виконання завдань;
- повідомляти про обставини, які можуть впливати на об'єктивність оцінювання, якщо це передбачено законодавством України.

3.4. Батьки здобувачів освіти сприяють формуванню культури академічної доброчесності, не чинять тиску на педагогічних працівників щодо результатів оцінювання та не заохочують здобувачів освіти до порушення академічної доброчесності.

4. ОСНОВНІ ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. Порушенням академічної доброчесності є дії або бездіяльність, визначені законодавством України та цим Положенням як порушення академічної доброчесності.

4.2. До основних видів порушень академічної доброчесності належать:

- 1) відчуження авторства;
- 2) академічний плагіат;
- 3) приписування авторства;
- 4) самоплагіат;
- 5) фабрикація;
- 6) фальсифікація;
- 7) недоброчесне використання результатів, згенерованих ШІ;
- 8) недоброчесне оцінювання;
- 9) несамотійне виконання завдання;
- 10) недозволена допомога;

- 11) академічний саботаж;
- 12) схилення до порушення академічної доброчесності;
- 13) інституційні порушення академічної доброчесності.

4.3. Не вважається порушенням академічної доброчесності використання допомоги, джерел, цифрових інструментів або систем ІІІ, якщо таке використання прямо дозволене умовами навчального завдання та здійснюється відповідно до встановлених правил.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПІД ЧАС ОЦІНЮВАННЯ

5.1. Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до визначених і заздалегідь повідомлених критеріїв.

5.2. Під час оцінювання забороняється:

- оцінювати особу, а не результати її навчальної діяльності;
- застосовувати різні критерії до осіб за однакових умов;
- навмисно завищувати або занижувати оцінки;
- допускати дискримінацію;
- створювати переваги окремим здобувачам освіти без законних або педагогічно обґрунтованих підстав.

5.3. У разі встановлення факту використання здобувачем освіти недозволених засобів або несамотійного виконання завдання педагогічний працівник діє відповідно до умов конкретного завдання, цього Положення та законодавства України

5.4. Здобувач освіти має право отримати пояснення щодо критеріїв та результатів оцінювання.

5.5. У разі незгоди з результатами оцінювання здобувач освіти або його батьки мають право звернутися до педагогічного працівника, класного керівника, адміністрації Ліцею або скористатися процедурою оскарження, визначеною цим Положенням.

6. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІІІ

6.1. Використання цифрових ресурсів, онлайн-сервісів та систем ІІІ в освітньому процесі допускається за умови дотримання академічної доброчесності, авторського права, вимог щодо захисту персональних даних та умов відповідного навчального завдання.

6.2. Використання ІІІ саме по собі не є порушенням академічної доброчесності.

6.3. Порушенням може бути використання результатів, створених ІІІ, якщо:

- 1) використання ІІІ було прямо заборонено умовами завдання;
- 2) особа подала результат ІІІ як власний результат, хоча умовами завдання вимагалось самотійне виконання;
- 3) особа не повідомила про використання ІІІ, якщо таке повідомлення було передбачене умовами завдання;
- 4) результат ІІІ містить недостовірну інформацію, вигадані джерела або інші дані, які особа свідомо подає як перевірені;

5) використання ІІІ порушує права інших осіб.

6.4. Педагогічний працівник під час постановки навчального завдання визначає, за потреби:

- чи дозволене використання ІІІ;
- у якій формі воно дозволене;
- чи потрібно зазначати факт використання ІІІ;
- чи потрібно перевіряти та підтверджувати отриману за допомогою ІІІ інформацію;
- які частини завдання мають бути виконані самостійно.

6.5. Здобувач освіти несе відповідальність за зміст поданої ним роботи незалежно від того, чи використовувався під час її підготовки ІІІ.

6.6. Не допускається передавання системам ІІІ персональних даних учасників освітнього процесу, конфіденційної інформації або іншої інформації з обмеженим доступом без належних правових підстав.

6.7. Педагогічні працівники сприяють розвитку критичного мислення та навичок перевірки інформації, створеної або отриманої за допомогою систем ІІІ.

7. ЗАПОБІГАННЯ ПОРУШЕННЯМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

7.1. Основним пріоритетом Ліцею є запобігання порушенням академічної доброчесності, а не лише реагування на вже вчинені порушення.

7.2. З метою запобігання порушенням Ліцей:

- 1) ознайомлює учасників освітнього процесу з правилами академічної доброчесності;
- 2) проводить інформаційні та просвітницькі заходи;
- 3) формує навички академічного письма;
- 4) навчає правилам цитування та посилання на джерела;
- 5) формує навички перевірки інформації;
- 6) сприяє розвитку критичного мислення;
- 7) створює умови для самостійної роботи;
- 8) використовує прозорі критерії оцінювання;
- 9) здійснює моніторинг дотримання академічної доброчесності;
- 10) забезпечує можливість повідомлення про можливі порушення;
- 11) проводить профілактичну роботу з учасниками освітнього процесу.

7.3. Педагогічні працівники під час навчання мають пояснювати не лише те, що певна дія є порушенням, а й чому вона є недоброчесною та як правильно виконати відповідне завдання.

7.4. Профілактичні заходи мають враховувати вік, індивідуальні особливості та освітні потреби здобувачів освіти.

8. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ЛІЦЕЇ

8.1. Система забезпечення академічної доброчесності є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти Ліцею.

8.2. Система включає:

- 1) внутрішню політику академічної доброчесності;
- 2) правила створення, виконання та оцінювання навчальних робіт;
- 3) просвітницькі та профілактичні заходи;
- 4) визначення відповідальних осіб та органів;
- 5) процедури розгляду повідомлень про можливі порушення;
- 6) механізми захисту прав учасників освітнього процесу;
- 7) порядок прийняття та оскарження рішень;
- 8) моніторинг ефективності системи.

8.3. Адміністрація Ліцею:

- забезпечує створення умов для дотримання академічної доброчесності;
- організовує реалізацію цього Положення;
- забезпечує ознайомлення працівників із Положенням;
- забезпечує функціонування процедури розгляду повідомлень;
- вживає заходів реагування у межах своїх повноважень;
- забезпечує недопущення переслідування осіб, які добросовісно повідомили про можливі порушення.

8.4. Педагогічна рада Ліцею в межах своїх повноважень бере участь у формуванні політики академічної доброчесності, розглядає питання її реалізації та сприяє формуванню відповідної культури.

8.5. Інші органи самоврядування та працівники Ліцею беруть участь у забезпеченні академічної доброчесності відповідно до своїх повноважень.

9. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВЕ ПОРУШЕННЯ

9.1. Будь-яка особа, якій стало відомо про можливе порушення академічної доброчесності, має право повідомити про нього у порядку, визначеному цим Положенням.

9.2. Повідомлення може бути усним або письмовим. Для забезпечення можливості об'єктивного розгляду рекомендується подавати повідомлення у письмовій формі.

9.3. Повідомлення має, за можливості, містити:

- прізвище, ім'я та по батькові особи, яка повідомляє;
- опис обставин можливого порушення;
- інформацію про особу, дії якої оскаржуються, якщо вона відома;
- дату, час і місце події;
- відомості про можливі докази;
- інші обставини, які мають значення для розгляду.

9.4. Анонімне повідомлення може бути підставою для перевірки інформації, якщо воно містить достатні фактичні дані, які можуть бути перевірені.

9.5. Подання завідомо неправдивого повідомлення з метою заподіяння шкоди іншій особі не допускається.

9.6. Особа, яка добросовісно повідомила про можливе порушення, не може зазнавати переслідування, дискримінації або іншого негативного ставлення через саме повідомлення.

10. РОЗГЛЯД ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВЕ ПОРУШЕННЯ

10.1. Повідомлення про можливе порушення реєструється та передається для розгляду уповноваженому органу або особі.

10.2. У разі якщо повідомлення стосується адміністрації Ліцею, його розгляд здійснюється відповідно до законодавства України та з дотриманням принципу неупередженості.

10.3. Особа, щодо якої здійснюється розгляд, має право:

- знати про факт розгляду справи, якщо це не перешкоджає встановленню обставин;

- надати пояснення;

- подати докази;

- користуватися іншими правами, передбаченими законодавством України;

- бути ознайомленою з рішенням;

- оскаржити рішення у встановленому порядку.

10.4. Під час розгляду забезпечуються:

- об'єктивність;

- неупередженість;

- конфіденційність у межах, передбачених законом;

- повага до честі та гідності особи;

- презумпція невинуватості до встановлення факту порушення;

- можливість особи надати пояснення;

- пропорційність заходів реагування.

10.5. Особа, яка має конфлікт інтересів щодо справи, не бере участі в її розгляді та прийнятті рішення.

10.6. За необхідності до розгляду можуть залучатися педагогічні працівники, представники органів учнівського самоврядування, батьківської громадськості, психологічної служби або інші фахівці – у межах законодавства України та без порушення прав учасників.

10.7. За результатами розгляду приймається одне з таких рішень:

- встановити факт порушення академічної доброчесності;

- не встановити факт порушення;

- припинити розгляд за відсутності достатніх підстав для подальшого розгляду;

- передати питання на розгляд іншому уповноваженому органу, якщо воно не належить до компетенції органу, який його розглядає.

11. КОМІСІЯ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

11.1. Для забезпечення неупередженого розгляду питань, пов'язаних із порушеннями академічної доброчесності, у Ліцеї може створюватися Комісія з питань академічної доброчесності (далі – Комісія).

11.2. Комісія створюється наказом директора Ліцею.

11.3. До складу Комісії можуть входити:

- педагогічні працівники;

- представники адміністрації;

- представники органу учнівського самоврядування – за згодою та в межах, допустимих законодавством України;
- представники батьківської громадськості – за потреби;
- інші особи, компетентні у питаннях академічної доброчесності.

11.4. Склад Комісії формується таким чином, щоб забезпечити її неупередженість та незалежність від учасників конкретної справи.

11.5. Комісія:

- 1) розглядає повідомлення про можливі порушення;
- 2) аналізує надані матеріали;
- 3) заслуховує пояснення учасників;
- 4) оцінює докази;
- 5) встановлює наявність або відсутність порушення;
- 6) готує мотивоване рішення або рекомендації;
- 7) здійснює інші повноваження, визначені законодавством України та цим Положенням.

11.6. Член Комісії не бере участі в розгляді справи, якщо існує конфлікт інтересів або інші обставини, що можуть поставити під сумнів його неупередженість.

12. ДОКАЗИ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОРУШЕННЯ

12.1. Під час розгляду справи можуть використовуватися:

- письмові пояснення;
- навчальні роботи;
- результати оцінювання;
- електронні матеріали;
- дані інформаційних систем;
- документи;
- свідчення учасників освітнього процесу;
- інші матеріали, отримані законним шляхом.

12.2. Факт порушення не може ґрунтуватися виключно на припущеннях.

12.3. Використання програмних засобів для виявлення текстових збігів або інших ознак можливого плагіату може бути допоміжним інструментом, але саме по собі не є безумовним доказом порушення.

12.4. Під час оцінювання матеріалів ураховуються контекст, характер завдання, вік здобувача освіти, його освітні можливості, умови виконання завдання та інші істотні обставини.

12.5. Рішення про встановлення порушення повинно бути обґрунтованим.

13. ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ НА ПОРУШЕННЯ

13.1. Заходи реагування на порушення академічної доброчесності застосовуються лише після встановлення факту порушення та з урахуванням вимог законодавства України.

13.2. Заходи реагування мають бути:

- законними;
- пропорційними;

- обґрунтованими;
- педагогічно доцільними;
- індивідуалізованими;
- спрямованими не лише на покарання, а й на усвідомлення наслідків порушення та запобігання його повторенню.

13.3. До здобувачів освіти залежно від характеру та обставин порушення можуть застосовуватися:

- 1) усне або письмове попередження;
- 2) проведення додаткової освітньої роботи з академічної доброчесності;
- 3) повторне виконання навчального завдання – якщо це допускається правилами оцінювання;
- 4) повторне оцінювання;
- 5) анулювання результату роботи у випадках, передбачених правилами оцінювання та законодавством України;
- 6) інші заходи, передбачені законодавством України та внутрішніми документами Ліцею.

13.4. До педагогічних працівників можуть застосовуватися заходи академічної або іншої відповідальності лише на підставах і в порядку, встановлених законом.

13.5. Не допускається застосування заходів реагування, що принижують честь і гідність здобувача освіти або іншого учасника освітнього процесу.

13.6. У разі повторного порушення враховуються попередні встановлені факти порушень, якщо така інформація може бути законно врахована відповідно до законодавства України.

14. ПРАВО НА ОСКАРЖЕННЯ

14.1. Рішення щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та застосування заходів реагування може бути оскаржене відповідно до законодавства України та цього Положення.

14.2. Скарга подається у письмовій формі та повинна містити:

- дані заявника;
- інформацію про рішення, яке оскаржується;
- обґрунтування незгоди;
- вимоги заявника;
- за можливості – докази на підтвердження доводів.

14.3. Розгляд скарги здійснюється органом або особою, уповноваженою законодавством України та внутрішніми документами Ліцею.

14.4. Особа, яка брала участь у прийнятті оскаржуваного рішення, не повинна одноосібно вирішувати питання щодо його перегляду.

14.5. За результатами розгляду скарги рішення може бути:

- залишене без змін;
- змінене;
- скасоване;
- направлене на повторний розгляд.

15. КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ

15.1. Учасники розгляду питань академічної доброчесності повинні повідомляти про наявність реального або потенційного конфлікту інтересів.

15.2. Особа, щодо якої існує обґрунтований конфлікт інтересів, не бере участі у прийнятті відповідного рішення.

15.3. Адміністрація Ліцею вживає заходів для запобігання та врегулювання конфліктів інтересів відповідно до законодавства України.

16. ПРАВА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

16.1. Кожен учасник освітнього процесу має право на:

- повагу до честі та гідності;
- справедливе та об'єктивне оцінювання;
- доступ до правил і критеріїв оцінювання;
- захист від безпідставних звинувачень;
- надання пояснень;
- подання доказів;
- захист персональних даних;
- оскарження рішень;
- захист від переслідування через добросовісне повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності.

17. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ

17.1. Особа притягається до академічної відповідальності лише у разі встановлення факту порушення академічної доброчесності.

17.2. Застосування академічної відповідальності не виключає можливості застосування інших видів юридичної відповідальності, якщо для цього є передбачені законодавством України підстави.

17.3. Відсутність судового рішення або рішення іншого органу щодо іншого виду відповідальності сама по собі не перешкоджає розгляду питання про академічну доброчесність у межах компетенції Ліцею.

17.4. Водночас у всіх випадках має бути забезпечено дотримання прав та законних інтересів особи.

18. ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

18.1. Академічна доброчесність у Ліцеї розглядається не лише як система заборон і санкцій, а як культура поведінки та взаємодії.

18.2. Ліцей сприяє:

- розвитку критичного мислення;
- формуванню інформаційної грамотності;
- навчанню академічного письма;
- навчанню правил цитування;
- розвитку навичок самостійної роботи;
- відповідальному використанню цифрових технологій;
- відповідальному використанню ІІІ;
- формуванню поваги до інтелектуальної власності;

- розвитку навичок самооцінювання та рефлексії.

18.3. Педагогічні працівники повинні створювати завдання, які за можливості стимулюють самостійне мислення, творчість, аналіз, аргументацію та застосування знань, а не механічне відтворення інформації.

19. МОНІТОРИНГ ТА ПЕРЕГЛЯД ПОЛОЖЕННЯ

19.1. Ліцей здійснює періодичний моніторинг ефективності внутрішньої системи забезпечення академічної доброчесності.

19.2. Результати моніторингу можуть розглядатися на засіданнях педагогічної ради, адміністрації, методичних об'єднань та інших органів Ліцею.

19.3. Положення переглядається у разі:

- 1) зміни законодавства України;
- 2) затвердження нових нормативних актів у сфері академічної доброчесності;
- 3) виявлення необхідності вдосконалення процедур;
- 4) зміни структури або організації освітнього процесу;
- 5) виникнення нових видів цифрових технологій чи інших обставин, що потребують нормативного врегулювання.

19.4. Зміни до Положення затверджуються у тому самому порядку, що й Положення, якщо інше не встановлено законодавством України.

20. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

20.1. Це Положення набирає чинності з дня його затвердження.

20.2. У разі зміни законодавства України положення цього документа застосовуються в частині, що не суперечить чинному законодавству України, до внесення відповідних змін до Положення.

20.3. Усі учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з цим Положенням у доступний для них спосіб.

20.4. Невід'ємною частиною системи забезпечення академічної доброчесності можуть бути методичні рекомендації, пам'ятки, алгоритми, форми заяв, повідомлень, протоколів та інші документи, затверджені Ліцеєм відповідно до законодавства України.

20.5. Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до Конституції України та нормативно-правових актів України.